

MOKYTOJO VADOVAS

Pateikė: Suaugusiųjų švietimo institucija CEPA San
Ildefonso – La Granja

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the National Agency. Neither the European Union nor National Agency can be held responsible for them. Project Number: 2023-1-LT01-KA220-ADU-000156443

Turinys

1. Įvadas	3
2. Projekto apžvalga	4
2.1. Projekto tikslai	4
2.2. Projekto produktai ir rezultatai	5
2.3. Dalyvaujančios organizacijos	6
3. Šio vadovo struktūra ir tikslai	7
4. KVĮ ir jų svarba 21 ^{-ojo} amžiaus darbo pasaulyje	9
5. Y kartos mokymas ir motyvavimas: strategijos įdomiai mokymosi patirčiai ir karjeros vystymui	11
5.1. Y kartos karjeros poreikiai	11
5.2. Veiksmingos mokymo strategijos tūkstantmečio kartai	11
5.3. Motyvacija yra svarbiausia	14
5.4. Karjeros orientavimo praktika	15
6. 8 pagrindinės Y kartos kompetencijos	18
7. Interaktyvios mokymosi priemonės Y kartai	21
7.1. Internetinės užduotys	21
7.2. Apklausos	23
7.3. Tinklalaidės	27
7.4. Vaizdo įrašai ir plakatai	29

1. Įvadas

Šis vadovas buvo parengtas siekiant suteikti suaugusiųjų švietėjams būtinas priemones, metodikas ir strategijas, kurios padėtų ugdyti Y kartos minkštuosius įgūdžius, gerinti jų karjeros valdymo įgūdžius (KVĮ) ir didinti jų įsidarbinimo galimybes.

Šiame vadove apibrėžtos pagrindinės gairės, kaip taikyti veiksmingus pedagoginius metodus, kurie ugdo tokias esmines kompetencijas kaip komunikacija, problemų sprendimas, prisitaikymas, tinklaveika, saviveiksmingumas ir savimonė, tikslų nustatymas, planavimas ir organizavimas bei sprendimų priėmimas. Tai praktinis vadovas mokytojams, užtikrinantis vieningą požiūrį, kaip padėti jauniems suaugusiesiems jų karjeros vystymo kelyje.

Be to, šis vadovas padeda suaugusiųjų švietėjams integruoti inovatyvius mokymo metodus ir skaitmeninius išteklius į pamokas, kad mokymosi procesas taptų įdomesnis ir interaktyvesnis. Jame pateikiamos įžvalgos apie vertinimo strategijas, geriausią praktiką ir praktinį pritaikymą, siekiant padidinti minkštųjų įgūdžių ugdymo veiksmingumą.

Šiame vadove pateikiama visa reikalinga informacija, padedanti suaugusiųjų švietėjams reikšmingai prisidėti prie savo mokinių asmeninio ir profesinio tobulėjimo. Vadovaudamiesi čia aprašytomis strategijomis, mokytojai atliks svarbų vaidmenį ugdydami jaunų žmonių įgūdžius, reikalingus orientuotis besikeičiančioje darbo rinkoje ir aktyviai prisidėti prie visuomenės gyvenimo.

Taigi šis vadovas skirtas visiems „ATRASK IR ĮGALINK“ projekte dalyvaujantiems suaugusiųjų švietėjams, kad jie paruoštų Y kartą sėkmingai karjerai. Jis nuolat peržiūrimas ir tobulinamas, siekiant užtikrinti jo aktualumą ir veiksmingumą per visą projekto gyvavimo ciklą.

2. Projekto apžvalga

[ATRASK IR JGALINK projektas](#) – tai inovatyvus karjeros orientavimo modelis, skirtas padėti jauniems suaugusiesiems (18–35 metų amžiaus, žinomiems kaip Y karta) atrasti savo ateities karjeros kelią. Projektą finansuoja Erasmus+ KA220-ADU – Bendradarbiavimo partnerystės suaugusiųjų švietimo srityje, o jį koordinuoja Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės-Bitės suaugusiųjų mokymo centras Lietuvoje. Projekte dalyvauja šešios partnerių organizacijos iš visos Europos ir jis įgyvendinamas dvejus metus.

[ATRASK IR JGALINK](#) siekia padėti jauniems žmonėms atpažinti savo stipriąsias puses, interesus ir vertybes, tyrinėti karjeros galimybes ir ugdyti pasitikėjimą savimi bei įgūdžius, reikalingus karjeros tikslams pasiekti. Projektas taip pat skatina didesnį pilietinį aktyvumą vietos, nacionaliniu ir ES lygmenimis, tuo pačiu stiprindamas visą gyvenimą trunkantį karjeros orientavimą ir jo integravimą į visą gyvenimą trunkančio mokymosi sistemas.

Projektas skirtas [dviem pagrindinėms grupėms](#) : Y kartos jauniems žmonėms, siekiantiems valdyti savo karjerą, ir suaugusiųjų švietėjams, kurie jiems padės. Šis vadovas pateikia suaugusiųjų švietėjams priemones ir metodikas, skirtas padėti jauniems žmonėms ugdyti esminius minkštuosius įgūdžius, tokius kaip komunikacija, sprendimų priėmimas, problemų sprendimas ir prisitaikymas. Šie įgūdžiai yra labai svarbūs siekiant didinti įsidarbinimo galimybes ir karjeros sėkmę.

2.1. Projekto tikslai

Pagrindiniai [projekto](#) tikslai:

- pagerinti ryšius tarp visą gyvenimą trunkančio orientavimo ir mokymosi visą gyvenimą sistemų bei paslaugų teikėjų;
- skatinti jaunų žmonių asmeninės karjeros vadybą;
- padėti jauniems suaugusiesiems įtakoti asmeninės karjeros pokyčius ir KVĮ;

- teikti naujausią darbo rinkos informaciją – padėti suaugusiesiems efektyviau orientuotis darbo rinkoje, suprasti kintančią įgūdžių dinamiką ir lengviau rasti darbą;
- kelti suaugusiųjų švietėjų ir darbuotojų kompetencijas, kad jie motyvuotų dalyvius ir skatintų juos nuolat mokytis;
- padidinti atvirų internetinių portalų naudojimą siekiant lankstesnio mišraus mokymo bei mokymosi;
- skatinti savarankišką mokymąsi;
- vystyti IT strategijas ir interaktyvius išteklius visą gyvenimą trunkančiam orientavimui;
- skatinti švietėjus, mokytojus, praktikus, mažų bei vidutinio dydžio įmonių savininkus įtakoti asmeninius karjeros pokyčius;
- skatinti suaugusiųjų švietėjus keistis gera patirtimi.

2.2. Projekto produktai ir rezultatai

Šios bendradarbiavimo partnerystės pagrindiniai rezultatai:

- ATRASK IR ĮGALINK mokslo bazė (portalas), kurį sudaro:
 - jauniems suaugusiesiems mokytis skirti 8 pagrindinių KVĮ moduliai
 - įsivertinimo testai, nukreipiantys besimokančiuosius į konkretų modulį
 - Įtraukiantis [ATRASK IR ĮGALINK įrankių rinkinys](#), kurį sudaro:
 - o Internetinės užduotys
 - o Apklausos
 - 8 skirtingi vienos dienos seminarai
 - ATRASK IR ĮGALINK medžiaga mokytojams:
 - o Mokytojo vadovas
 - o Trumpas darbuotojų mokymų renginys
- ATRASK IR ĮGALINK [KVĮ modulių](#) viešinimo strategijos kiekvienoje šalyje:
 - o tinklalaidės
 - o vaizdo įrašai
 - o plakatai
 - o sklaidos renginiai.

Išteklių sąrašas nėra galutinis ir gali būti papildytas projekto įgyvendinimo metu.

2.3. Dalyvaujančios organizacijos

P1 [Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės-Bitės suaugusiųjų mokymo centras](#) (BITE) (Vilnius, LT)

P2 [Znam i Moga \(KNOW&CAN\)](#) (Sofija, BGR)

P3 [Ustanova za obrazovanje odraslih Dante \(DANTE\)](#) (Rijeka, HRV)

P4 [CENTRO DE EDUCACIÓN DE PERSONAS ADULTAS \(CEPA\) San Ildefonso – La Granja](#) (R. S. San Ildefonso, Segovija, ESP)

P5 [International Language School](#) (ILS) (Roma, ITA)

P6 [MIMIRSIMENNTUN EH](#) (MÍMIR) (Reikjavikas, ISL)

3. Šio vadovo struktūra ir tikslai

Šis vadovas skirtas padėti suaugusiųjų švietėjams kurti ir įgyvendinti veiksmingas pedagogines strategijas, skirtas ugdyti Y kartos minkštuosius įgūdžius. Kadangi šios kompetencijos tampa vis svarbesnės tiek darbo, tiek socialinėje aplinkoje, labai svarbu, kad mokytojai turėtų tinkamas priemones ir metodikas, kad galėtų jas veiksmingai ugdyti.

Šio vadovo tikslai yra įvairiapusiai – siekiama ne tik informuoti, bet ir pateikti suaugusiųjų švietėjams praktiškai pritaikomas strategijas. Konkretūs tikslai yra šie:

- Didinti suaugusiųjų švietėjų supratimą apie minkštųjų įgūdžių svarbą Y kartos profesiniam ir asmeniniam tobulėjimui.
- Pateikti mokymo strategijas, pagrįstas aktyviu ir patirtiniu mokymusi, kurios padėtų mokiniams tobulinti tokius pagrindinius įgūdžius kaip problemų sprendimas, komunikacija, prisitaikymas, sprendimų priėmimas ir kt.
- Skatinti naudoti inovatyvias mokymo priemones, įskaitant apklausas, tinklalaides, vaizdo įrašus ir plakatus, kad mokymasis taptų dinamiškesnis, įdomesnis ir interaktyvesnis.
- Pateikti mokytojams praktinių pavyzdžių ir užduočių, kurios pamokose leistų veiksmingai ir įdomiai ugdyti minkštuosius įgūdžius.
- Skatinti reikšmingas ir pritaikomas mokymosi patirtis, padedančias mokiniams ugdyti universaliuosius įgūdžius, pritaikomus įvairiose akademinėse ir profesinėse situacijose.
- Pateikti vertinimo ir stebėjimo priemones, leidžiančias suaugusiųjų švietėjams stebėti mokinių pažangą ir pritaikyti mokymo metodus pagal individualius ar grupės poreikius.

Be šių tikslų, vadovas pateikia gausų turinį, kurį suaugusiųjų švietėjai gali pritaikyti savo mokymo praktikoje. Mokytojai ras išsamią pagrindinių minkštųjų įgūdžių, lemiančių sėkmę šiuolaikiniame pasaulyje, apžvalgą, tokių kaip komunikacija, problemų sprendimas, prisitaikymas, tinklaveika, saviveiksmingumas ir savimonė, tikslų nustatymas, planavimas ir organizavimas bei sprendimų priėmimas. Šie įgūdžiai yra labai svarbūs mokinių asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui, o supratimas, kaip juos mokyti, yra šio vadovo pagrindas.

Siekiant padėti suaugusiųjų švietėjams veiksmingai ugdyti šiuos įgūdžius, vadove pateikiama:

- Praktiniai patarimai, kaip kurti pamokų planus skirtus minkštųjų įgūdžių ugdymui. Tai apima detalias instrukcijas, pritaikomas sistemas ir rekomendacijas, kaip šiuos įgūdžius sklandžiai integruoti į kasdienę mokymo praktiką.
- Įvairios į mokinius orientuotos, dinamiškos mokymo strategijos ir veiklos, skatinančios aktyvų mokinių dalyvavimą ir įsitraukimą. Šie metodai sukurti siekiant sukurti interaktyvią klasės aplinką, kurioje mokiniai praktikuoja ir taiko šiuos įgūdžius realiu laiku.
- Rekomendacijos, kaip panaudoti skaitmeninius išteklius, pvz., apklausas, tinklalaidės, vaizdo įrašus ir plakatus, siekiant pagerinti mokymąsi, padaryti jį interaktyvesnį, prieinamesnį ir įdomesnį visiems mokiniams.
- Efektyvios vertinimo priemonės, skirtos vertinti mokinių pažangą ugdant minkštuosius įgūdžius, kartu su metodais, skirtais įvertinti įvairių mokymo strategijų efektyvumą. Tai leidžia suaugusiųjų švietėjams stebėti ir prireikus koreguoti savo darbo metodus, atsižvelgiant į įvairius mokinių poreikius.
- Pavyzdžiai, iliustruojantys, kaip minkštieji įgūdžiai gali būti taikomi įvairiose akademinėse ir profesinėse aplinkose, suteikiantys mokiniams praktinių įžvalgų, kaip šie įgūdžiai gali būti pritaikyti kasdienėse situacijose.
- Geriausių praktikų ir patarimų rinkinys, kaip sukurti palankią, motyvuojančią mokymosi aplinką, kurioje mokiniai jaustųsi skatinami ugdyti ir tobulinti šias pagrindines kompetencijas.

Galiausiai, šis vadovas nėra tik apie mokymo turinį. Jis skirtas suaugusiųjų švietėjų įgalinimui ugdyti mokinių esminius minkštuosius įgūdžius, reikalingus sėkmingai karjerai ir kasdieniam gyvenimui. Baigę šį vadovą, mokytojai bus pasirengę ugdyti visapusišką, ateities iššūkiams pasirengusią kartą, gebančią susidoroti su šiuolaikinio pasaulio iššūkiais ir galimybėmis.

4. KVĮ ir jų svarba 21-ojo amžiaus darbo pasaulyje

Sparčiai besikeičiančioje 21-ojo amžiaus darbo rinkoje KVĮ tapo nepakeičiamais asmenims, siekiantiems veiksmingai valdyti savo profesinę karjerą. KVĮ apima įvairias kompetencijas, kurios leidžia asmenims planuoti, įgyvendinti ir vertinti savo karjeros kelią bei užtikrina gebėjimą prisitaikyti ir atsparumą nuolatinėms permainoms.

COVID-19 pandemija paspartino skaitmeninių technologijų diegimą įvairiose pramonės šakose, o tai reikšmingai pakeitė darbo funkcijas ir reikalaujamus įgūdžius. Daugelis suaugusiųjų susidūrė su darbo praradimu ir jiems reikėjo pagalbos, kad pasikeitusioje aplinkoje galėtų orientuotis savo karjeros galimybėse. Karjeros orientavimo paslaugos atliko lemiamą vaidmenį padėdamos asmenims iš naujo įvertinti savo įgūdžius, ieškoti naujų galimybių ir prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos poreikių. Tai pabrėžia būtinybę teigiamai vertinti nuolatinį švietimą ir mokymą, nes mokymasis visą gyvenimą tampa svarbia karjeros valdymo dalimi.

Be to, šiuolaikinė darbo jėga pasižymi didesniu mobilumu, nes darbuotojai visoje Europoje ieško patrauklių, stabilių ir į ateitį orientuotų darbo galimybių. Ypač jauni suaugusieji dažnai atsiduria kryžkelėje ir yra priversti atsisakyti savo siekių dėl orientavimo ir žinių trūkumo. Veiksmingas karjeros konsultavimas gali užpildyti šią spragą, suteikiant reikiamą pagalbą, kad jie galėtų realizuoti savo potencialą ir siekti savo svajonių.

Per visą savo profesinį gyvenimą žmonės dažnai turi prisitaikyti ir tobulinti savo karjerą, reaguodami į demografinius pokyčius, skaitmeninimą, ekonomines krizes, pasaulinę konkurenciją ir įgūdžių trūkumą. Organizacijos visoje Europoje patiria vis didesnį spaudimą rasti ir išlaikyti talentingus darbuotojus, turinčius tinkamą kvalifikaciją, kompetencijas ir motyvaciją. Šiame kontekste karjeros konsultavimas atlieka esminį vaidmenį padedant žmonėms susidoroti su šiais iššūkiais, užtikrinant, kad jie išliktų konkurencingi ir patenkinti savo profesine veikla.

Tačiau vien karjeros konsultavimo nepakanka. Būtina ugdyti ir veiksmingai taikyti įvairius KVĮ. Juos sudaro:

- *Planavimas ir organizavimas*: aiškių karjeros tikslų nustatymas ir struktūrizuotų planų, kaip juos pasiekti, parengimas.

- *Sprendimų priėmimas*: galimybių įvertinimas ir pagrįstų sprendimų, atitinkančių asmens karjeros tikslus, priėmimas.
- *Savimonė ir saviveiksmingumas*: savo stipriųjų ir silpnųjų pusių supratimas ir tikėjimas savo gebėjimu pasiekti sėkmę.
- *Prisitaikymas*: lankstus ir atsparus prisitaikymas prie naujų iššūkių ir aplinkos.
- *Tikslų nustatymas*: trumpalaikių ir ilgalaikių karjeros tikslų nustatymas, siekiant suteikti kryptį ir motyvaciją.
- *Tinklaveika*: profesinių santykių, kurie gali suteikti pagalbą ir atverti naujas galimybes, kūrimas ir palaikymas.
- *Komunikacija*: veiksmingų idėjų ir informacijos perdavimas žodžiu ir raštu įvairioms auditorijoms.
- *Problemų sprendimas*: problemų nustatymas ir sprendimų įgyvendinimas laiku ir veiksmingai.

Siekiant padėti jauniems suaugusiesiems visapusiškai realizuoti savo potencialą, būtina kurti inovatyvius, interaktyvius ir įdomius švietimo išteklius, skirtus karjeros konsultavimui. Turėdami prieigą prie kokybiškos medžiagos ir išteklių, jauni suaugusieji yra labiau linkę priimti pagrįstus sprendimus dėl savo ateities karjeros, o tai lemia geresnius rezultatus ir ilgalaikę sėkmę. Suteikiant jiems reikiamus įgūdžius ir žinių, užtikrinama, kad jie galės reikšmingai prisidėti prie darbo jėgos ir ekonomikos. Ugdymo karjerai spragų šalinimas naudojant tikslingus švietimo išteklius gali padėti sumažinti įgūdžių spragas ir jaunimo nedarbo lygį. Be to, šie ištekliai gali turėti ilgalaikį poveikį asmenims ir bendruomenėms, nes suteikia vertingas priemones ir žinių, kurios bei gali būti naudojamos daugelį metų.

5. Y kartos mokymas ir motyvavimas: strategijos įdomiai mokymosi patirčiai ir karjeros vystymui

Kaip mokyti Y kartos besimokančiuosius ir kaip juos motyvuoti? Suaugusiųjų švietėjams ir karjeros konsultantams suprasti Y kartos mokymosi pasirinkimus, motyvaciją ir karjeros lūkesčius yra būtina norint sukurti interaktyvią mokymosi aplinką ir skatinti ilgalaikį profesinį tobulėjimą. Šiame vadove nagrinėjamos veiksmingos mokymo metodikos, motyvavimo technikos ir geriausia karjeros orientavimo praktika, siekiant užtikrinti, kad tūkstantmečio karta išliktų įsitraukusi, tobulintų pagrindinius įgūdžius ir sėkmingai valdytų savo karjerą.

5.1. Y kartos karjeros poreikiai.

Darbo rinkos požiūriu tūkstantmečio karta susidūrė su dideliais iššūkiais, ypač dėl 2008 m. ekonomikos krizės, dėl kurios jiems tapo sunkiau susirasti stabilų darbą. Daugelis susidūrė su per aukšta kvalifikacija ir darbo nesaugumu, todėl vis labiau domisi lanksčiu darbu, verslumu ir tikslo paieškomis savo karjeroje. Toks jų lūkesčių darbo atžvilgiu pokytis atsispindi ir jų prioritetuose, nes jie labai vertina darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, įvairovę darbo vietoje ir, svarbiausia, nuolatinį mokymąsi.

Y kartą charakterizuoja troškimas dirbti prasmingą darbą, lankstumas ir galimybės asmeniniam bei profesiniam tobulėjimui. Jie siekia darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros ir ieško tikslo, o ne tik finansinės naudos. Norint patenkinti jų karjeros poreikius, svarbu į ugdymo turinį integruoti praktinį pritaikymą: įtraukti projektinį mokymąsi, stažuotes, bendradarbiavimą su pramonės specialistais siekiant pabrėžti jų mokymo programų svarbą darbo jėgos ugdymui.

5.2. Veiksmingos mokymo strategijos tūkstantmečio kartai

Y karta, paprastai vadinama tūkstantmečio karta, tai asmenys, gimę laikotarpiu nuo 1981 iki 1996 metų. Jie užaugo sparčiai besikeičiančioje technologijų, globalizacijos ir kintančios darbo rinkos aplinkoje, kuri formavo jų lūkesčius švietimo ir karjeros

vystymo srityse. Skirtingai nuo ankstesnių kartų, tūkstantmečio karta yra skaitmeninės kartos atstovai – pripratę prie nuolatinio ryšio, greitos prieigos prie informacijos ir interaktyvių mokymosi aplinkų. Jie geba atlikti kelias užduotis vienu metu, giliai įsitraukę į technologijas ir įpratę greitai gauti informaciją naudodamiesi skaitmeniniais įrenginiais. Dėl savo operatyvumo jie pirmenybę teikia interaktyvesniems ir labiau praktiniams mokymo metodams, kurie atitinka jų greitą, skaitmeninį gyvenimo būdą. Vietoj tradicinių, atmintimi pagrįstų metodų, tūkstantmečio karta geriau reaguoja į mokymosi patirtis, susijusias su problemų sprendimu, komandiniu darbu ir skaitmeniniais įrankiais. Šios savybės, kartu su jų siekiu rasti prasmingą darbą, lankstumu ir profesiniu tobulėjimu, reikalauja modernizuotų mokymo metodų ir karjeros orientavimo strategijų, atitinkančių jų unikalius poreikius.

Turint tai omenyje, būtina taikyti dinamiškas, dalyvavimo principu pagrįstas mokymo strategijas, kurios skatina aktyvų mokymąsi ir yra pritaikytos prie jų aplinkos. Norėdami tai padaryti, suaugusiųjų švietėjai turi pasinaudoti strategijomis, kurios atitinka tūkstantmečio kartos gebėjimą naudotis technologijomis, polinkį bendradarbiauti ir poreikį autonomijai.

- *Technologijų integravimas į mokymąsi:* Y karta užaugo su internetu ir skaitmeninėmis technologijomis, todėl jie tikisi, kad technologijos bus jų ugdymo dalis. Todėl technologijų integravimas (multimedijos pateiktys, diskusijos internete, forumai, interaktyvios mokymosi platformos...) yra būtinas, siekiant įtraukti mokinius, pagerinti jų mokymosi patirtį ir prisitaikyti prie įvairių mokymosi stilių.

Mokytojai turėtų įtraukti:

- o [Daugialypės terpės ištekliai](#) (vaizdo įrašus, tinklalaides...).
- o Internetines mokymosi platformas savarankiškam mokymuisi („Google Classroom“, „Moodle“).
- o Žaidybinimą per tokias programas kaip „Kahoot“ ir „Quizlet“, kad mokymasis taptų interaktyvesnis.

Pavyzdys: Vietoj tradicinių pamokų mokytojai gali naudoti atvirkštines pamokas, kuriose mokiniai namuose peržiūri skaitmeninį turinį, o klasėje dalyvauja praktinėse veiklose.

- *Mokymosi bendradarbiaujant skatinimas*: Tūkstantmečio kartai geriausiai sekasi bendradarbiavimo aplinkoje, kurioje jie gali dalintis idėjomis, bendradarbiauti ir mokytis iš bendraamžių.

Mokytojai turėtų:

- o Kurti grupinius projektus, kurie imituoja bendradarbiavimą darbo vietoje.
- o Naudoti mokinių tarpusavio mokymosi strategijas, pvz., „galvok-pasidalink poroje-pasidalink su klase“ ir problemų sprendimo diskusijas.
- o Skatinti komandinius atvejų tyrimus, kai mokiniai analizuoja ir pristato realius verslo iššūkius.

Pavyzdys: Grupinės diskusijos metu mokiniai galėtų nustatyti pagrindinius įgūdžius, reikalingus sėkmingam darbo pokalbiui. Kiekvienas mokinytis prisidėtų idėjomis, dalytųsi patirtimi ir atliktų vaidmenų žaidimus, atsakydamas į dažniausiai užduodamus pokalbio dėl darbo klausimus. Šis užsiėmimas padėtų jiems ugdyti komunikacijos, komandinio darbo ir pasitikėjimo savimi įgūdžius, pagrindinius KVĮ.

Tai ne tik praplečia jų supratimą, bet ir ugdo pagrindinius komandinio darbo įgūdžius, kurie yra labai vertinami darbe.

- Kritinio mąstymo ir problemų sprendimo įgūdžių ugdymas: Y karta yra žinoma dėl savo gebėjimo kritiškai mąstyti ir spręsti problemas. Suaugusiųjų švietėjai turėtų sudaryti mokiniams galimybes analizuoti praktines situacijas, dalyvauti diskusijose ir kurti savo sprendimus. Šis požiūris ne tik parengia juos sudėtingam šiandieninės darbo rinkos gyvenimui, bet ir ugdo atsakomybės už savo mokymąsi jausmą.

Pavyzdys: Mokiniai analizuotų realioje darbo aplinkoje dažnai pasitaikančią problemą pvz., konfliktą tarp komandos narių arba netikėtą termino pakeitimą. Jie siūlytų galimus sprendimus, aptartų kiekvieno privalumus ir trūkumus ir nuspręstų dėl geriausio veiksmų plano. Ši veikla stiprintų jų kritinio mąstymo, sprendimų priėmimo ir problemų sprendimo įgūdžius, kurie yra pagrindiniai KVĮ.

5.3. Motyvacija yra svarbiausia

Motyvacija yra svarbiausia, norint įtraukti Y kartos mokinius į jų pačių mokymosi procesą. Štai keletas veiksmingų strategijų, kaip skatinti šių mokinių motyvaciją, atsižvelgiant į jų bendrus bruožus ir poreikius:

- *Suteikite autonomiją*: Leidžiant mokiniams kontroliuoti savo mokymosi procesą, padidėja jų motyvacija ir įsitraukimas. Mokytojai gali pasiūlyti užduočių pasirinkimo galimybes, pavyzdžiui, leisti mokiniams pasirinkti tarp rašto darbo ir vaizdo įrašo kūrimo. Jie taip pat gali leisti mokiniams nustatyti asmeninius mokymosi tikslus ir stebėti jų pažangą. Be to, suteikiant lanksčias mokymosi galimybes, mokiniai gali tyrinėti temas, kurios atitinka jų karjeros interesus. Kai jie jaučia, kad kontroliuoja savo mokymosi procesą, tai skatina jų įsitraukimą ir atsidavimą darbui.
- *Nustatykite aiškius tikslus*: Y kartai reikia aiškių tikslų, atitinkančių jų lūkesčius. Mokytojai turi aiškiai apibrėžti mokymosi tikslus ir reguliariai teikti grįžtamąjį ryšį apie pažangą. Aiškumas padeda mokiniams suprasti savo pastangų svarbą ir skatina juos siekti sėkmės.

- *Pripažinkite pasiekimus*: Pripažinkite ir švęskite pasiekimus. Pripažinimas yra galingas Y kartos motyvatorius: žodinis pagyrimas, veiklos pažymėjimai ar mokinių darbų eksponavimas, jų pastangų pripažinimas kuria teigiamą mokymosi aplinką ir skatina teigiamą ir nuolatinį įsitraukimą į savo mokymosi procesą. Be to, norint informuoti mokinius apie jų pažangą, galima naudoti greito grįžtamojo ryšio priemones, pvz., „Google“ formas, apklausas ir tarpusavio vertinimus.

Norėdami sukurti interaktyvią ir įtraukią mokymosi aplinką, mokytojai ir suaugusiųjų švietėjai turėtų į savo mokymo programas integruoti strategijas, skatinančias motyvaciją ir aktyvų dalyvavimą, tokias kaip:

- *Žaidybinimas*: Naudokite žaidimų pagrindu sukurtas mokymosi technikas, kad pamokos taptų žaismingesnės. Įtraukite elementus, pvz., taškus, ženklelius ir lyderių lenteles, kurie gali motyvuoti mokinius aktyviai dalyvauti ir pagerinti jų mokymosi procesą.
- *Praktinės situacijos*: Susiekite pamokas su praktiniu pritaikymu: atvejų analizės, simuliacijos ir svečiai iš įvairių pramonės šakų gali suteikti mokiniams praktinių įžvalgų ir padaryti mokymąsi aktualesnį.
- *Kūrybiškumas*: Leiskite mokiniams išreikšti savo kūrybiškumą per projektus, pateiktis ir diskusijas. Teikiant galimybes kūrybiškai išreikšti save, skatinamas gilesnis įsitraukimas ir malonios mokymosi patirtys.

Suaugusiųjų švietėjai kurdami dinamiškas, interaktyvias ir su mokinių asmeniniais bei profesiniais lūkesčiais susietas pamokas, gali suteikti tūkstantmečio kartai veiksmingesnę ir motyvuojančią mokymosi patirtį.

5.4. Karjeros orientavimo praktika

Veiksmingas karjeros orientavimas yra svarbus padedant Y kartai orientotis ir kontroliuoti savo karjeros kelią. Štai keletas geriausių praktikos pavyzdžių:

- [Skatinkite įsivertinimą ir refleksiją](#): Viena iš veiksmingiausių karjeros orientavimo praktikų yra įsivertinimo ir refleksijos skatinimas. Mokytojai turėtų suteikti priemones ir išteklius, kurie padėtų mokiniams nustatyti savo stipriąsias puses, interesus ir vertybes. Tokios veiklos kaip asmenybės vertinimas, įgūdžių sąrašas ir refleksyvus dienoraščio rašymas gali padėti mokiniams geriau suprasti savo karjeros siekius. Ugdydami savimone, mokytojai gali nukreipti tūkstantmečio kartą karjeros keliu, atitinkančiu jų asmeninius ir profesinius tikslus.
- *Suteikite praktinės patirties*: Tūkstantmečio karta vertina praktinę patirtį ir praktinį žinių pritaikymą. Turėtume sudaryti galimybes stažuotėms, darbo stebėjimui ir savanoriškam darbui. Bendradarbiaudami su vietos įmonėmis ir

organizacijomis, galime sukurti galimybes mokiniams įgyti praktinės patirties jiems įdomiose srityse. Ši patirtis ne tik pagerina mokinių gyvenimo aprašymus, bet ir suteikia vertingos informacijos apie darbo vietos realijas, kuri padeda jiems priimti pagrįstus karjeros sprendimus.

- *Pabrėžkite tinklaveiką ir mentorių pagalbą:* Tinklaveika yra svarbi tūkstantmečio kartos karjeros vystymo dalis. Suaugusiųjų švietėjai gali skatinti mokinius kurti profesinius ryšius, organizuodami tinklaveikos renginius, seminarus ir svečių pranešimų sesijas. Be to, mentorystės programų sukūrimas, jungiantis mokinius su pramonės profesionalais, gali suteikti gaires, pagalbą ir vertingų įžvalgų apie įvairias karjeros galimybes. Mentorių pagalba skatina bendruomeniškumo jausmą ir gali turėti didelį poveikį mokinių pasitikėjimui savimi ir pasirengimui karjerai.
- *Integruokite technologijas ir internetinius išteklius.* Y karta užaugo ir gyvena vis labiau skaitmeniniame pasaulyje, todėl labai remiasi skaitmeniniais ištekliais informacijai gauti. Suaugusiųjų švietėjai turėtų pasinaudoti technologijomis, kad pagerintų karjeros orientavimą. Profesinei tinklaveikai gali būti naudojamos internetinės karjeros vertinimo priemonės, virtualios darbo mugės ir tokios platformos kaip „LinkedIn“. Prieigos prie internetinių kursų ir seminarų suteikimas taip pat gali padėti mokiniams ugdyti jų pageidaujamai karjerai reikalingus įgūdžius. Integruodami technologijas į karjeros orientavimą, suaugusiųjų švietėjai gali prisitaikyti prie tūkstantmečio kartos ir suteikti jiems reikalingų sėkmei pasiekti išteklių.
- *Skatinti mokymąsi visą gyvenimą ir prisitaikymą.* Sparčiai kintančioje darbo rinkoje labai svarbūs yra gebėjimas prisitaikyti ir mokymasis visą gyvenimą. Suaugusiųjų švietėjai turėtų ugdyti mokinių augimo mąstyseną, pabrėždami nuolatinio įgūdžių tobulinimo ir prisitaikymo svarbą. Skatindami dalyvauti seminaruose, sertifikavimo programose ir tolesniame mokymesi, suaugusiųjų švietėjai gali paruošti tūkstantmečio kartą prisitaikyti prie besikeičiančios darbo rinkos. Skatindami mokymosi visą gyvenimą kultūrą, suaugusiųjų švietėjai gali suteikti mokiniams reikiamas priemones, kad jie galėtų toliau siekti karjeros.

Apibendrinant, veiksmingas Y kartos karjeros orientavimas reikalauja daugialypio požiūrio, kad būtų atsižvelgta į jų unikalius poreikius ir siekius. Skatindami įsivertinimą,

suteikdami praktinės patirties, pabrėždami tinklaveiką, integruodami technologijas ir skatindami mokymąsi visą gyvenimą, suaugusiųjų švietėjai gali paruošti tūkstantmečio kartą sėkmingai orientuotis savo karjeros kelyje. Ruošiantis įsilieti į darbo rinką, šios mokymosi praktikos padės jiems įgyti įgūdžių, žinių ir pasitikėjimo savimi, reikalingų asmeniniams ir profesiniams tikslams pasiekti.

6. 8 pagrindinės Y kartos kompetencijos

Tūkstantmečio kartos mokiniai, užaugę sparčiai besikeičiančiame skaitmeniniame pasaulyje, susiduria su ypatingais iššūkiais ir galimybėmis tiek savo mokymosi, tiek profesinėje kelionėje. Suaugusiųjų švietėjai atlieka lemiamą vaidmenį suteikdami jiems būtinas kompetencijas, kurios leis jiems sėkmingai veikti visuose lygmenyse nuolat kintančioje aplinkoje.

Y kartos mokiniams esminės aštuonios pagrindinės kompetencijos: problemų sprendimas, komunikacija, tinklaveika, prisitaikymas, savimonė ir saviveiksmingumas, tikslų nustatymas, planavimas ir organizavimas bei sprendimų priėmimas.

Problemų sprendimas

Visi turime prieigą prie gausybės informacijos, tačiau šie mokiniai turi būti mokomi, kaip ją analizuoti ir veiksmingai taikyti. Suaugusiųjų švietėjai turi skatinti kritinį mąstymą per praktines problemų sprendimo veiklas. Atvejų analizė, projektinis mokymasis ir interaktyvios problemų sprendimo veiklos padeda mokiniams ugdyti analitinius įgūdžius ir novatorišką mąstymą.

Komunikacija

Veiksminga komunikacija yra esminė tiek asmeninei, tiek profesinei sėkmei. Y kartos mokiniai dažnai remiasi skaitmenine komunikacija, kuriai kartais trūksta gilumo. Mokytojai turėtų akcentuoti žodinius, rašytinius ir neverbalinius komunikacijos įgūdžius per tokias veiklas kaip viešas kalbėjimas, rašto darbai ir žodiniai pristatymai, reikšmingos vaidmenų žaidimo situacijos. Taip pat ugdant komunikacijos įgūdžius svarbu skatinti aktyvų klausymąsi, empatiją ir aktyvų dalyvavimą diskusijose.

Tinklaveika

Vis labiau tarpusavyje susijusiame pasaulyje tinklaveika yra pagrindinis įgūdis, atveriantis duris naujoms galimybėms. Tūkstantmečio kartą reikia mokyti, kaip kurti ir palaikyti profesinius santykius tiek internete, tiek gyvai. Mokytojai turėtų integruoti tinklaveikos pratimus, mentorystės programas ir bendradarbiavimo projektus, siekiant įdiegti supratimą apie prasmingų ryšių kūrimo svarbą.

Prisitaikymas

Šiandienos greitai kintančiame pasaulyje pokyčiai yra nuolatiniai. Svarbu mokytis tūkstantmečio kartą, kaip priimti pokyčius kaip galimybę ir išlikti lanksčiais neapibrėžtose situacijose. Suaugusiųjų švietėjai turėtų skatinti augimo mąstyseną, ragindami mokinius išeiti iš komforto zonos, eksperimentuoti su naujais mokymosi metodais ir dalyvauti tarpdisciplininuose tyrimuose, orientuotuose į jų karjeros tikslus ir uždavinius.

Savimonė ir saviveiksmingumas

Savo stipriųjų ir silpnųjų pusių bei motyvacijos supratimas yra svarbus tiek asmeniniam, tiek profesiniam tobulėjimui. Suaugusiųjų švietėjai turėtų padėti mokiniams ugdyti savimonę per refleksijos pratimus, asmenybės vertinimus ir bendraamžių grįžtamąjį ryšį. Ugdant saviveiksmingumą, mokinių pasitikėjimas savo gebėjimais pasiekti tikslus gali būti stiprinamas nustatant realistiškus iššūkius ir švenčiant net ir mažiausius pasiekimus.

Tikslų nustatymas

Aiškių, pasiekiamų tikslų nustatymas padeda Y kartos mokiniams išlikti motyvuotiems ir susitelkusiems ties tuo, ko jiems reikia ir ko jie nori. Suaugusiųjų švietėjai turėtų pristatyti SMART tikslų nustatymo sistemą (konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, aktualūs, apibrėžti laike). Nukreipiant tūkstantmečio kartos mokinius, kaip būti realistiškiems bei kaip nustatyti, nuolat stebėti ir koreguoti savo tikslus, sustiprinamas jų tikslų suvokimas ir kryptingumas, o jų mokymosi procesas tampa realistiškas ir praktiškas.

Planavimas ir organizavimas

Y kartos mokiniams dažnai tenka derinti kelias atsakomybes, todėl organizaciniai įgūdžiai tampa itin svarbūs jų mokymosi procese. Mokytojai į ugdomąsias programas turi integruoti laiko valdymo technikas, prioritetinių užduočių nustatymo metodus ir skaitmenines planavimo priemones. Tūkstantmečio kartos mokinių skatinimas kurti mokymosi planus ir naudotis produktyvumo programėlėmis gali padėti jiems išsiugdyti stipresnius ir naudingesnius organizacinius įpročius.

Sprendimų priėmimas

Stiprūs sprendimų priėmimo įgūdžiai suteikia mokiniams galimybę priimti pagrįstus ir užtikrintus sprendimus. Šią kompetenciją ugdykite pateikiant praktines situacijas, įtraukiant mokinius į gyvas diskusijas ir mokant geriausių sprendimų priėmimo modelių, pvz., SWOT analizės (stiprybės, silpnybės, galimybės, grėsmės).

Aktyviai integruodami šias aštuonias pagrindines kompetencijas į mokymo ir mokymosi procesus, mokytojai ir suaugusiųjų švietėjai gali geriau paruošti tūkstantmečio kartos mokinius susidoroti su nuolat besikeičiančio pasaulio iššūkiais. Norint pasiekti šį tikslą, mokytojams ir suaugusiųjų švietėjams svarbu pradėti nuo savęs ir įsivertinti savo mokymo patirtį, siekiant suderinti tradicines ir inovatyvias mokymo strategijas, kurios padėtų Y kartai ugdyti esminius visą gyvenimą trunkančius mokymosi įgūdžius, suteikiančius jiems galimybę siekti akademinės, profesinės ir asmeninės sėkmės.

7. Interaktyvios mokymosi priemonės Y kartai

Interaktyvios mokymosi priemonės revoliucionizavo švietimą, pamokos tapo įdomesnėmis ir labiau pritaikytomis Y kartai – skaitmeninei kartai, kuri tobulėja per dinamiškas, technologijomis pagrįstas patirtis. [Internetinės užduotys](#) skatina mokinius tyrinėti ir analizuoti informaciją per kryptingą internetinę paiešką, ugdydamos kritinį mąstymą. Apklausos yra interaktyvus būdas įvertinti žinias ir sustiprinti mokymąsi. Tinklalaidės suteikia mokymosi patirtį klausantis ir leidžia mokiniams įsisavinti informaciją judant. Vaizdo įrašai padeda vizualiai paaiškinti sąvokas, todėl jas lengviau suprasti. Plakatai yra kūrybinės priemonės, padedančios efektyviai apibendrinti ir pristatyti pagrindines idėjas. Integruodami šias priemones, mokytojai gali sukurti labiau stimuliuojančią ir įtraukią mokymosi aplinką, pritaikytą įvairiems mokymosi stiliams.

Visus šiuos papildomus išteklius galima rasti „Atrask ir įgalink“ svetainėje.

Tolimesniuose skyriuose detalai aptarsime kiekvieną iš šių priemonių ir paaiškinsime, kaip jas, kaip papildomą medžiagą, galima veiksmingai integruoti į pamokas.

7.1. Internetinės užduotys

[Internetinė užduotis](#) yra tyrimais pagrįsta mokymosi veikla, kurioje mokiniai dirba grupėse, kad išnagrinėtų tam tikrą temą naudodami interneto išteklius. Ši veikla skatina aktyvų mokymąsi, bendradarbiavimą ir problemų sprendimą, todėl yra puiki priemonė aštuonių pagrindinių minkštųjų įgūdžių, kurie yra svarbūs karjeros sėkmei, ugdymui ir tobulinimui.

Internetinės užduotys yra struktūrizuotos mokymosi veiklos, kurių metu mokiniai didžiąją dalį informacijos gauna iš interneto šaltinių, atlikdami autentiškas užduotis, ugdančias kritinį mąstymą, bendradarbiavimą ir aktyvų žinių kaupimą.

Pagrindinė internetinės užduoties struktūra

- *Įvadas:* Pristato temą ir sudomina mokinius.
- *Užduotis:* Aiškiai apibūdinkite galutinį produktą, kurį mokiniai turi sukurti.

- *Procesas*: Paaiškina tolesnius žingsnius ir pateikia atrinktus išteklius (interneto nuorodas, dokumentus, vaizdo įrašus).
- *Ištekliai*: Atrinkta skaitmeninė medžiaga, kad būtų išvengta informacijos pertekliaus.
- *Vertinimas*: Galutinio darbo vertinimo kriterijai.
- *Išvados*: Įgytų žinių ir praktinio pritaikymo aptarimas.

Kodėl verta naudoti internetines užduotis?

Įrodyta, kad internetinės užduotys yra veiksmingos priemonės, ugdančios KVĮ šioje konkrečioje amžiaus grupėje dėl šių savybių:

- Susipažinimas su skaitmenine aplinka ir internetinėmis priemonėmis.
- Pirmenybė praktiniam, vizualiniam mokymuisi.
- Motyvacija per realias ir bendras užduotis.
- Įprastas interneto naudojimas informacijos gavimui ir bendravimui.

Kaip naudoti internetines užduotis pamokose

Kiekviename „Atrask ir įgalink“ projekto modulyje yra [internetinė užduotis](#). Jos naudojimas priklauso nuo kiekvieno mokytojo mokymo stiliaus, tačiau apskritai galima išskirti 3 internetinės užduoties naudojimo etapus:

- Prieš pamoką: supažindinti mokinius su visomis galimybėmis ar ištekliais, kuriuos pamokos metu jie gali rasti internete, taip sumažinant informacijos perteklių.
- Pamokos metu: skatinti kritinį mąstymą ir savarankiškumą naudojant atvirus klausimus; įtraukti mokinius į sprendimų priėmimo procesą, siekiant padidinti galimybę atsakyti; suteikti jiems galimybių kurti konkrečius vaidmenis; skatinti komunikaciją ir bendradarbiavimą.
- Po pamokos: aiškiai parodyti žinių įsisavinimo lygį po veiklos ir (arba) modulio.

Taip pat galite paprašyti mokinių sukurti savo internetinę užduotį.

Naudingos priemonės

- Internetinių užduočių kūrimo ir publikavimo priemonės: [PHP Internetinės užduotys](#), [1](#), [2](#), [3 Tavo internetinė užduotis nemokamai](#)

- Pamokos: [Kaip sukurti internetinę užduotį, 6 netikėti būdai, kaip naudoti internetines užduotis pamokose.](#)

7.2. Apklausos

[Apklausos](#) yra trumpi testai ar vertinimai, naudojami asmens žinioms ar įgūdžiams tam tikroje srityje įvertinti. Jos gali būti naudojamos švietimo tikslais, kad padėtų mokiniams peržiūrėti ir įtvirtinti tai, ko jie išmoko. Apklausos taip pat gali būti naudojamos profesinėje aplinkoje, siekiant įvertinti įgūdžius ir žinias tam tikrose srityse. Jos dažnai apima įvairių tipų klausimus, pvz., klausimus su keliais atsakymų variantais, tiesa/melas ir trumpus atsakymus.

Kiekviename „Atrask ir įgalink“ projekto modulyje yra [apklausa](#). Švietimo srityje įprasta tikrinti konkrečias žinias tam tikra tema. Šiuo atveju tai yra įsivertinimo apklausos. Jos leidžia dalyviams įvertinti savo pasirengimą ir pasitikėjimą aštuoniose šio projekto įgūdžių srityse.

Kodėl naudoti apklausas?

Dalyvavimas apklausose yra puikus metodas padedantis ugdyti tūkstantmečio kartos darbo vietoje reikalingus įgūdžius dėl šių privalumų:

- *Pagrindinių įgūdžių stiprinimas*: Apklausos padeda įtvirtinti tokius svarbius įgūdžius kaip sprendimų priėmimas, komunikacija ir problemų sprendimas. Reguliarus taikymas stiprina gebėjimą taikyti šiuos įgūdžius realiose situacijose.
- *Savimonės stiprinimas*: Apklausos leidžia dalyviams nustatyti savo stipriąsias puses ir tobulintinas sritis, taip skatindamos didesnę saviveiksmingumą ir savimonę – abi šios savybės labai svarbios siekiant sėkmės bet kurioje profesinėje aplinkoje.
- *Aktyvus mokymasis*: Skirtingai nuo pasyvaus skaitymo ar teorijos studijavimo, apklausos skatina aktyvų mokymąsi. Tai didina susidomėjimą turiniu ir motyvuoja dalyvius kritiškai mąstyti ir priimti sprendimus viso proceso metu.
- *Prisitaikymo gebėjimų ugdymas*: Pateikiant hipotetines situacijas, apklausos suteikia galimybę praktikuoti lankstumą ir prisitaikymo gebėjimus dinamiškose

situacijose – tai yra pagrindiniai gebėjimai šiandienos sparčiai kintančioje darbo aplinkoje.

- *Realių situacijų imitavimas*: Daugelis apklausų yra pagrįstos praktinėmis darbo ar kasdienėmis situacijomis, leidžiančiomis dalyviams spręsti realius iššūkius kontroliuojamoje aplinkoje, o tai geriau juos paruošia panašioms situacijoms darbo vietoje.
- *Sveikos konkurencijos skatinimas*: Apklausos gali sukurti draugiškos konkurencijos jausmą, motyvuojantį žmones tobulėti, ypač tose srityse, kurios jiems gali būti sudėtingesnės.
- *Komandinio darbo skatinimas*: Kai kurios apklausos yra skirtos grupinėms diskusijoms, jos skatina bendradarbiavimą ir lavina komunikacijos, derybų ir konfliktų sprendimo įgūdžius, kurie yra būtini bet kurioje profesinėje aplinkoje.

Apibendrinant, apklausos yra interaktyvus ir veiksmingas pasirengimo būdas, padedantis asmenims ugdyti pagrindinius įgūdžius, kuriuos galima lengvai pritaikyti profesiniame gyvenime.

Kaip naudoti apklausas pamokose

Kadangi „Atrask ir įgalink“ projekto kiekviename modulyje yra apklausos, čia pateikiame keletą konkrečių pavyzdžių, kaip jas naudoti:

- Individualiam vertinimui (įsivertinimui)

Apklausos gali būti naudojamos kaip įsivertinimo priemonė, leidžianti tūkstantmečio kartai nustatyti savo stipriąsias puses ir tobulintinas sritis, susijusias su įsidarbinimui reikalingais įgūdžiais. Atlikę apklausą, dalyviai gali apmąstyti savo atsakymus ir gauti grįžtamąjį ryšį apie tai, kaip tobulėti tose srityse.

Pavyzdys: Atlikę apklausą apie *komunikacijos įgūdžius*, asmuo gali įvertinti, ar jo atsakymai atspindi stiprų gebėjimą aktyviai klausytis ir aiškiai reikšti savo mintis. Jei ne, jis gali sutelkti dėmesį į šių aspektų tobulinimą prieš tikrą pokalbį.

- Mokymuose ar seminaruose (profesinis tobulėjimas)

Apklausos gali būti naudojamos seminaruose ar mokymuose, skirtuose padėti dalyviams ugdyti būtinus įgūdžius, reikalingus norint gauti darbą. Pavyzdžiui, po trumpos sesijos apie *laiko valdymą* ar *problemų sprendimą*, dalyviai gali atlikti apklausą, kuri įtvirtina išminktą medžiagą ir tuo pačiu atlieka praktinės užduoties funkciją.

Pavyzdys: Po veiksmingų tikslų nustatymo metodų pristatymo, galite paprašyti dalyvių atsakyti į klausimus apie *tikslų nustatymą*, taip paskatindami diskusiją apie SMART tikslų nustatymo svarbą ir jų įgyvendinimą ieškant darbo.

- Darbo pokalbių simuliacijos

Apklausos gali būti integruotos į darbo pokalbio simuliaciją. Pavyzdžiui, po klausimų apie *tarpasmeninius įgūdžius* ar *sprendimų priėmimą*, apklausoje gali būti pateikiamos hipotetinės situacijos, kuriose dalyviai turi pasirinkti, kaip atsakyti realiame darbo pokalbyje. Tai padeda jiems praktikuoti atsakymus į dažnai darbo pokalbyje užduodamus klausimus ir stiprinti pasitikėjimą savimi.

Pavyzdys: Darbo pokalbio simuliacijoje galite naudoti klausimus iš *saviveiksmingumo* testo, kad įvertintumėte, kaip kandidatas atsakyti į klausimą apie praeities pasiekimus ir iššūkius. Atsakymai suteiktų įžvalgų apie tai, kaip gerai jie pristato save ir geba išlaikyti teigiamą požiūrį sudėtingose situacijose.

- Komandos ar grupės vertinimui

Apklausos gali būti naudojamos grupės dinamikos vertinimui bendradarbiavimo proceso metu. Tūkstantmečio kartos atstovai gali kartu atlikti apklausas, aptarti savo atsakymus, o tai skatina komandinį darbą ir gerina bendradarbiavimo įgūdžius. Rezultatai gali padėti dalyviams suprasti, kaip jų individualūs įgūdžiai prisideda prie komandos sėkmės.

Pavyzdys: Grupinėje veikloje, skirtoje *problemų sprendimui*, kiekvienas narys galėtų atsakyti į klausimus apie tai, kaip jie sprendžia problemas ir priima sprendimus. Po to grupėje galima aptarti atsakymus ir išanalizuoti, kaip kiekvienas dalyvis galėtų veiksmingiau prisidėti prie bendradarbiavimo.

- Tolesnės užduotys (asmeninis veiksmų planas)

Kai dalyviai atliks apklausą, galite jiems skirti tolesnes užduotis, kurios leis jiems pritaikyti tai, ko išmoko. Pavyzdžiui, jei *komunikacijos įgūdžių* apklausa parodys, kad asmuo sunkiai išreiškia savo idėjas, jis galėtų atlikti praktinius komunikacijos pratimus, pavyzdžiui, įrašyti save pristatantį idėją ir įsivertinti savo pasirodymą.

Pavyzdys: Jei kas nors susiduria su *prisitaikymo* sunkumais, apklausa gali parodyti, kad jie linkę prieštarauti pokyčiams. Tolesnė užduotis galėtų būti darbas su hipotetinėmis situacijomis, kuriuose reikia prisitaikyti prie naujos darbo aplinkos, pvz., technologinių pokyčių ar pasikeitusių komandos prioritetų.

- Nuolatiniam veiklos vertinimui

Jei tūkstantmečio kartos atstovas ar grupė asmenų dalyvauja nuolatinio tobulėjimo programoje (pvz., stažuotėje ar mokymo programoje įmonėje), apklausos gali būti naudojamos kaip priemonė nuolatiniam pagrindinių įgūdžių vertinimui.

Pavyzdys: Po kelių mėnesių dalyvavimo programoje dalyviai galėtų atlikti *lyderystės įgūdžių* apklausą, kad įvertintų, ar pagerėjo jų sprendimų priėmimo, užduočių delegavimo ir komandos vadovavimo įgūdžiai. Rezultatai parodytų sritis, kurioms vis dar reikia skirti dėmesio, ir padėtų sudaryti veiksmų planą.

- Žaidybinimas ir draugiška konkurencija

Šias apklausas galite integruoti į žaidybinimo strategiją, kur tūkstantmečio kartos atstovai varžosi dėl aukščiausių balų ar greičiausių atsakymų. Šis požiūris gali padaryti mokymąsi įdomesnį ir dinamiškesnį, tuo pačiu skatindamas sveiką konkurenciją.

Pavyzdys: Surenkite „darbo įgūdžių turnyrą“, kurio metu dalyviai atliks apklausas apie *konfliktų sprendimą* ar *projektų valdymą*. Tie, kurie pasieks aukščiausius balus, galės laimėti nedidelius prizus, o tai motyvuos aktyviai dalyvauti ir nuolat tobulėti.

Naudingos priemonės

Įvairioms apklausoms kurti galima pasitelkti šias priemones:

„Google Forms“, [„Kahoot“](#), [„Quizizz“](#), [„Typeform“](#), [„ProProfs“](#), [„Classmaker“](#)

7.3. Tinklaidės

Tinklaidės yra puiki priemonė, padedanti įtraukti tūkstantmečio kartos mokinius į mokymosi procesą ir padėti jiems ugdyti pagrindines kompetencijas, reikalingas asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui.

Kodėl verta naudoti tinklaides?

- Tinklaidės yra prieinamos pagal poreikį ir lanksčios: mokiniai gali jų klausytis bet kada ir bet kur, pritaikydami mokymąsi prie savo asmeninio tvarkaraščio.
- Jos įdomios ir atliepia mokinių poreikius: daugelyje tinklaidžių aptariamos realios situacijos, o ekspertai dalijasi idėjomis ir patarimais.
- Tinklaidės gerina aktyvų klausymąsi ir kritinį mąstymą: padeda mokiniams ugdyti komunikacijos ir problemų sprendimo įgūdžius.
- Jos skatina savarankišką mokymąsi: mokiniai patys atsako už savo mokymosi procesą.

Kaip naudoti tinklaides pamokose

Kiekviename iš aštuonių „Atrask ir įgalink“ KVĮ modulių yra po dvi [tinklaidės](#). Jų naudojimas priklauso nuo kiekvieno mokytojo mokymo stiliaus, tačiau apskritai galime išskirti 3 tinklaidžių naudojimo etapus:

- Prieš pamoką (sudominti ir pažadinti kritinį mąstymą)

Naudokite trumpus tinklaidžių įrašus (5–10 min.) kaip pasirengimo mokymuisi veiklą arba kaip „pamokos įvadą“.

Pavyzdžiui, jei dėmesys skiriamas savimonės ugdymui, prisitaikymui ar tikslų nustatymui, galime naudoti tinklaidę, kurioje kalbama apie prisitaikymą prie naujos kultūros ar nesėkmių įveikimą. Mokiniai apmąsto asmenines patirtis.

- Pamokos metu (pagrindinėms veikloms ir diskusijoms)

Naudokite tinklaides kaip atvejų analizės pavyzdžius arba diskusijų pradžia.

Pavyzdžiui, jei dėmesys skiriamas komunikacijai, problemų sprendimui ar tinklaveikai, galima paklausti tinklalaidės apie realią problemą, o po to paprašyti mokinių ją paanalizuoti ir suvaidinti galimus sprendimus.

- Po pamokos (kūrimui ir apmąstymui)

Paprašykite mokinių sukurti trumpas tinklalaidės.

Pavyzdžiui, jei dėmesys skiriamas planavimui ir organizavimui, saviveiksmingumui ar bendradarbiavimui, galima suskirstyti mokinius į grupes, kad jie suplanuotų, parašytų scenarijų ir įrašytų 3–5 min. tinklalaidę tema, susijusia su modulio tema.

Keletas kitų idėjų, kaip naudojant tinklalaidės ugdyti kiekvieną KVĮ

Problemų sprendimas

Veikla: Paklauskite tinklalaidės, kurioje pateikiamas atvejo analizės pavyzdys.

Paprašykite mokinių pasiūlyti sprendimus, aptarti juos grupėse ir palyginti savo idėjas su tuo, kaip problema buvo sprendžiama realiame gyvenime.

Komunikacija

Veikla: Paprašykite mokinių įrašyti 2–3 minučių trukmės apmąstymus apie tinklalaidės epizodą, apibendrinant pagrindines mintis ir pateikiant savo nuomonę. Tai padeda gerinti artikuliaciją ir viešojo kalbėjimo įgūdžius.

Tinklaveika

Veikla: Paskirkite tinklalaidės epizodą apie profesinę tinklaveiką. Po to paprašykite mokinių suvaidinti tinklaveikos situacijas arba parašyti žinutę, kurią jie nusiųstų tinklalaidės svečiui.

Prisitaikymas

Veikla: Mokiniai klausosi tinklalaidės apie žmones, kurie pakeitė karjeros kryptį arba įveikė iššūkius. Po to jie paruošia savo „Prisitaikymo planą“ prie netikėto karjeros pokyčio.

Savimonė ir saviveiksmingumas

Veikla: Išklaušę tinklalaidę apie saviugdą, mokiniai užrašo savo stipriąsias ir silpnąsias puses bei tikslus. Po to mokiniai gali diskutuoti tarpusavyje.

Tikslų nustatymas

Veikla: Po epizodo apie produktyvumą ar sėkmingo darbo įpročius, mokiniai suformuluoja SMART tikslus ir pasidalina jais mažose grupėse, kad gautų grįžtamąjį ryšį.

Planavimas ir organizavimas

Veikla: Paskirkite produktyvumui skirtą tinklalaidę ir paprašykite mokinių vieną savaitę taikyti vieną patarimą, o po to aptarkite jo poveikį.

Sprendimų priėmimas

Veikla: Mokiniai analizuoja realų sprendimą iš tinklalaidės (pvz., verslo lyderių, verslininkų) ir grupėse diskutuoja apie alternatyvius sprendimus.

Naudingos priemonės

- Įrašymui: [„Anchor“](#), [„Audacity“](#), [„GarageBand“](#) ar net išmanieji telefonai.
- Redagavimui: [„Audacity“](#), [„Soundtrap“](#).
- Viešinimui: Privati klasės svetainė, mokyklos mokymosi valdymo sistema arba tiesiog bendrai naudojami aplankai.
- Bendradarbiavimui: „Google Docs“, [„Trello“](#), [„Padlet“](#) idėjų generavimui ir planavimui.

7.4. Vaizdo įrašai ir plakatai

Vaizdo įrašai ir plakatai yra vertingos priemonės, padedančios ugdyti Y kartos besimokančiųjų valdymo įgūdžius. Kaip skaitmeninės kartos, tūkstantmečio kartos atstovai, labiausiai linkę mokytis vizualiai ir gerai reaguoja į dinamišką, interaktyvų turinį. Įtraukdami vaizdo įrašus ir plakatus į pamokų planus, mokytojai gali sukurti labiau stimuliuojančią ir veiksmingą mokymosi aplinką, kuri sustiprina pagrindines sąvokas ir pamokos tampa įdomesnės.

Kodėl verta naudoti vaizdo įrašus ir plakatus?

- *Įsitraukimas ir motyvacija*: Vaizdo įrašai patraukia mokinių dėmesį, juose pateikiamos realios situacijos, ekspertų įžvalgos ir pasakojimai padeda geriau suprasti abstrakčias sąvokas. Plakatai – priemonės, kurios padeda greitai prisiminti informaciją ir sustiprina mokymąsi vizualiai patraukliu būdu.
- *Geresnis informacijos įsiminimas*: Derinant garsinius ir vizualinius elementus pagerėja supratimas ir ilgalaikė atmintis. Vaizdo įrašai pateikia kontekstą ir pavyzdžius, o plakatai apibendrina pagrindines išvadas, todėl jas lengviau prisiminti.
- *Lankstumas ir prieinamumas*: Mokiniai gali peržiūrėti vaizdo įrašus savo tempu, todėl mokymasis tampa individualizuotas. Plakatus galima palikti klasėje kaip nuolatinį priminimą, padedantį savarankiškai kartoti medžiagą.
- *Diskusijų ir kritinio mąstymo skatinimas*: Vaizdo įrašai gali paskatinti debatus ir grupių diskusijas, o plakatai padeda mokiniams susisteminti ir vizualizuoti pagrindines sąvokas.
- *Ryšys su realaus gyvenimo kontekstu*: Vaizdo įrašai gali atvaizduoti realias situacijas, o plakatai apibendrinti svarbią informaciją, padėdami mokiniams susieti turinį su savo gyvenimu.

Kaip naudoti vaizdo įrašus ir plakatus pamokose

Kiekvienas iš aštuonių KVĮ modulių apima [trumpą vaizdo įrašą](#) ir [plakatą](#), kurie padeda įtvirtinti pagrindines sąvokas. Būdai, kaip galima juos veiksmingai panaudoti:

- *Prieš pamoką*: Pristatykite temą su trumpu vaizdo įrašu, kad pritrauktumėte mokinių dėmesį. Skatinkite juos užsirašyti pagrindines įžvalgas ar klausimus.
- *Pamokos metu*: Naudokite plakatus kaip vaizdines priemones pagrindinėms sąvokoms apibendrinti. Pakabinkite juos klasėje arba pateikite atspausdintas versijas, kad mokiniai galėtų jais naudotis grupinių užsiėmimų metu.
- *Po pamokos*: Paskirkite vaizdo įrašus kaip savarankiško mokymosi ar kartojimo užduotį. Paprašykite mokinių parengti plakatų santraukas arba aptarti, kaip tam tikros sąvokos taikomos realiose situacijose.

Keletas kitų idėjų, kaip naudojant vaizdo įrašus ir plakatus ugdyti kiekvieną KVĮ

Problemų sprendimas

Veikla: Peržiūrėkite vaizdo įrašą apie realią pasirinkimo problemą. Mokiniai dirba grupėse, analizuoja problemą, siūlo sprendimus ir juos vizualiai pateikia plakate.

Komunikacija

Veikla: Paprašykite mokinių sukurti trumpus vaizdo įrašus su apmąstymais arba plakatų pristatymus, kuriuose apibendrinamas svarbiausias pamokos turinys. Akcentuokite aiškų ir įtikinamą informacijos pateikimą.

Tinklaveika

Veikla: Parodykite vaizdo interviu su profesionalu. Po to mokiniai sukuria plakatą, apibendrinantį to asmens karjeros kelią, ir sukuria vizualų „tinklo žemėlapi“, rodantį galimus profesinius ryšius.

Prisitaikymas

Veikla: Pažiūrėję vaizdo įrašą apie asmenį, kuris prisitaikė prie pokyčių, mokiniai sukuria vizualią chronologinę lentelę arba plakatą, kuriame parodo savo planą, kaip elgtųsi netikėtose situacijose.

Savimonė ir saviveiksmingumas

Veikla: Mokiniai žiūri motyvacinį vaizdo įrašą, tada kuria plakatą, kuriame pristato savo stipriausias savybes ir asmeninius tikslus. Įtraukite įkvepiančias citatas ar vaizdus.

Tikslų nustatymas

Veikla: Mokiniai sukuria vaizdo dienoraštį, kuriame apibūdina savo SMART tikslus, arba pažangos stebėjimo plakatą, vizualizuojantį jų kelią link tikslų pasiekimo.

Planavimas ir organizavimas

Veikla: Paskirkite vaizdo įrašą apie laiko valdymo strategijas. Tada mokiniai sukuria vizualų savaitės planą arba skaitmeninį plakatą, kuriame apibendrina savo pagrindinius produktyvumo patarimus.

Sprendimų priėmimas

Veikla: Parodykite vaizdo įrašą, kuriame pateikiamas lyderio, priimančio sudėtingą sprendimą, atvejo tyrimas. Mokiniai aptaria alternatyvas ir sukuria plakatus, kuriuose palygina galimas pasekmes.

Naudingos priemonės

- Vaizdo įrašų kūrimui: [Filmora](#), [InShot](#), [CapCut](#), [iMovie](#), [Adobe Premiere Pro](#), [DaVinci Resolve](#), [genial.ly](#)
- Plakato dizainui: [Canva](#), [Adobe Express](#), [Piktochart](#), [Google Slides](#), [Genial.ly](#).
- Bendradarbiavimui ir grįžtamajam ryšiui: [Padlet](#), Google Docs, [Trello](#).

Įtraukdami vaizdo įrašus ir plakatus į mokymosi procesą, suaugusiųjų švietėjai gali padaryti KVĮ ugdymą prieinamesnį, įdomesnį ir veiksmingesnį Y kartos mokiniams. Šios priemonės ne tik padeda geriau suprasti medžiagą, bet ir skatina aktyvų dalyvavimą, diskusijas ir ilgalaikį esminių įgūdžių įsisavinimą.

DISCOVER
& EMPOWER

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the National Agency. Neither the European Union nor National Agency can be held responsible for them. Project Number: 2023-1-LT01-KA220-ADU-000156443